سفر به سرزمین چهار فصل

سی سخت؛ زمردی بر دامان دنا

[آمن خادمی]

کهگیلویه وبویر احمد سرزمین مردم غیور و جنگجو، دیار کوهستان های سربه فلک کشیده و طبیعت بکر و دست نخورده است. مناظر کهگیلویه و بویراحمد حس زیبای قدم زدن در یک کارت پستال سحرانگیز را برای مسافران به تصویر می کشد.

زندگی پرتلاطم و پرسرعت امروز هر چند بر تمام زوایای زندگی بشر امروز تأثیر چشمگیر گذاشته است اما مردم خونگرم بویراحمد جزو معدود مردمانی هستند که هنوز دنیای بی روح و کسالت آور اینترنت و رایانه برآنها چیره نشده است و هنوز مراسم آیینی و باستانی بی شماری در این استان بر رابطه های فردی و حتی اجتماعی حاکم است.

● سفر به سرزمین ۴ فصل

سفر به استان کهگیلویه و بویراحمد این سرزمین ۴فصل با بهار دل انگیز، تابستان طلایی، پاییز ارغوانی و زمستان نقره ای، جلوه همه خوبی هاست.

از این گذشته، اساس فرهنگ و معرفت نیز فهم پدیده های رویایی و مناظر طبیعی است که جلوه ای از جمال جانان است و استان کهگیلویه و بویراحمد سرشار از طرح ها و رنگ های کوه ها، آبشارها، دریاچه ها، چشمه ها، جنگل ها، غارها و اشکفت هاست.

اگر قصد مسافرت به این استان (مرکز استان) را دارید، حتماً لباس گرم را فراموش نکنید؛ البته شهرستان های دیگر نظیر گچساران و باشت به علت نزدیکی به مناطق جنوب، غرب در فصل فروردین و آخر اسفند بهترین فصل برای مسافرت به شمار می آیند.

کهگیلویه و بویراحمد از جاذبه های تاریخی نظیر شهر قدیم دهدشت (بلاد شاهپور)، چهارطاقی خیرآباد، تنگ ثامرادی برخوردار است. این جاذبه به همراه جاذبه های بی نظیر و فراموش نشدنی طبیعی چون آبشار کمردوغ، چشمه بلقیس، تنگ مهربان، تنگ گنجه ای و شهر گردشگری سی سخت می تواند جزو خاطرات به یادماندنی یک مسافر باشد.

عنوان شهرها شاید از نظر تقسیمات زندگی این عصر بر پیشانی شهرهای استان کهگیلویه و بویراحمد بچسبد اما از نظر مؤلفه های دیگر عنوان شهر برازنده این دیار نیست.

سی سخت شهری زیبا و سرسبز در تابستان و مملو از برف در زمستان مقصد امروزمان است.

● سرمایه های ارزشمند فرهنگی و اجتماعی

در پهنه گسترده سرزمین ایران هنوز مناطق بسیاری هست که زیبایی ها و جاذبه های آن چندان شناخته شده نیست و از چشم دور مانده است. کهگیلویه و بویراحمد را می توان در زمره چنین مناطقی دانست که هنوز هم جلوه های آن به گردشگران شناسانده نشده است.

این استان به سبب زیبایی های طبیعی دارای توانمندی های ویژه ای در بخش گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) است. چهره گوناگون طبیعت کوهستانی و سردسیر حوزه شمالی آن با طبیعت گرمسیری حوزه جنوبی ویژگی های یک منطقه با طبیعت ۴ فصل را برای آن به ارمغان آورده است. افزون بر آن، کوچ نشینی عشایر بویراحمد بهمئی، دشمن زیاری، طیبی و چرام ... در اقلیم های گوناگون آن، سرمایه ارزشمندی از دیدگاه فرهنگی و اجتماعی است که دارای جاذبه های ویژه برای گردشگران است.

● گوهری بر دل دنای سر به فلک کشیده

جای گرفتن کوه دنا با بلندی ۴ هزار و ۴۰۰ متر در این استان، منطقه ای کوهستانی سرشار از زیبایی های طبیعی در نوار شمالی این استان پدید آورده است. در دامنه های جنوبی قله های برفگیر دنا، شهر سی سخت در بلندی جای گرفته و پایگاهی برای کوه پیمایی و کوهنوردی و رفتن به سوی دناست. قله های پربرف دنا سرچشمه جویبارها و چشمه های پرآبی است که دامنه های پایین دست آن را به خوبی سیراب می کند. چشمه های همیشگی و پرآب دامنه های دنا که گاه آبگیرهای زیبایی را در بستر کوهستانی پدید آورده، سی سخت با باغ های گسترده و پر رونق آن که همچون زمردی بر دامنه دنا می درخشد، با تابستان های معتدل و کوهستانی خود گردشگران را به سوی خود می خواند.

نام سی سخت با افسانه های کهن درآمیخته است. افسانه هایی که گذشته این منطقه را به روزگار کیانیان پیوند می دهد. گفته می شود هنگامی که کیخسرو پادشاه کیانی با سپاهیان خود از این منطقه گذر می کرد، سرگذشت هایی را به یادگار گذاشته است. بیژن، سردار نامدار کیخسرو که همراه با ۲۹ تن از سپاهیان جنگجوی خود در پی کیخسرو می رفت، در گذر از گردنه های بلند کوهپایه های دنا بازماند و همگی جان خود را در نبرد با طبیعت از دست دادند.

نام سی سخت به خاطر سرسختی ۳۰ سپاهی جنگجوی کیخسرو در نبرد با طبیعت برای این منطقه به یادگار مانده است.

هنوز گردنه ای که بر فراز بلندی های دنا راه ارتباطی سی سخت با سمیرم است، به نام گردنه بیژن خوانده می شود.

آمیختگی طبیعت اسرار آمیز منطقه سی سخت با افسانه های کهن، این منطقه را پیش از پیش برای گردشگران جذاب کرده است.

دسترسی به سی سخت از مسیرهای یاسوج، اصفهان و جهرم فراهم می شود. شهر سی سخت درفاصله ۳۵ کیلومتری شهر یاسوج مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد و در سمت شمال باختری آن جای گرفته است. راه ارتباطی یاسوج به سی سخت پس از گذر از یک منطقه هموار به ناحیه کوهستانی می رسد که جنگل های طبیعی بلوط زیبایی های این گذرگاه را فراوان کرده است. بخشی از این راه کوهستانی از گردنه های پرپیچ و خم و با شیب های تند گذر می کند، که برای مسافران تازه وارد تا اندازه ای دلهره آور است گرچه دشواری این راه بر جاذبه های طبیعت بکر آن می افزاید.

در آستانه پای نهادن به شهر سی سخت که آرام در آغوش دنا آرمیده است، گسترده گی باغ های میوه آن را بسیار چشمگیر می کند. با ادامه مسیر به سوی بیرون از شهر سی سخت و در سمت شمال خاوری آن که دامنه های جنوبی دنا را طی می کند، هرچه بیشتر به طبیعت بکر منطقه وارد می شویم. این منطقه که آن را کوهگل می نامند، منطقه ای کوهپایه ای با چشمه های جوشان و همیشگی و آبگیرها و آبشارهایی است که هریک به گونه ای نغمه های طبیعت را به گوش می رسانند.

● چشمه پر آب میشی

یکی از جلوه های طبیعت کوهگل، چشمه پرآب میشی است که در دامنه دنا و در زیر گردنه بیژن جاری است. چشمه میش چشمه ای همیشگی و از مهم ترین چشمه های منطقه سی سخت به شمار می رود که در امتداد دره ای طولانی با شیب نسبتاً تند روان است و جویبار پرآب و سپید رنگ آن همچون رشته های مروارید زینت بخش دره ای است که آب چشمه را به زمین های کشاورزی پایین دست آن می رساند.

در ادامه این مسیر به سوی شرق که جاده ای کوهستانی مسافران مسیر را هدایت می کند، رودخانه پر آبی جریان دارد که از آب چشمه ها و چشمه سارهای بالا دست روان شده است. این مسیر از دره های کم عرض گذر می کند که در سمت شمال جاده صخره های سنگی و بلند دامنه های دنا بر خوفناک طبیعت آن می افزاید و در سمت جنوب جاده، دامنه کوهپایه به بلندی های برفگیر کوه های روبه روی دنا می رسد. این جاده در فاصله چند کیلومتر بالاتر از چشمه میشی به پایان راه آسفالته می رسد که در آنجا کافه ای برای پذیرایی از مسافران ساخته شده است. در این نقطه و در ادامه راه کوهستان که راهی شوسه است و به تدریج بر سنگلاخی آن افزوده می شود، چشمه دیگری از زمین می جوشد. در بالا دست این نقطه و بر بلندی های جنوب جاده، آبگیر زیبایی در دامنه کوه های برف پوش شکل گرفته که دریاچه کوهگل نامیده می شود.

این آبگیر زیبا و بکر که در گویش محلی برم سبز گفته می شود، در دل کوهستان و بر بستر پر آب و علف آن چشم انداز دلفریبی دارد که تنها با ره سپردن به این منطقه کوهستانی و قدری کوهپیمایی می توان به آن رسید.

دریاچه کوهگل در یک گودال طبیعی نشسته بر دامان کوهستان پدید آمده و با جای گرفتن قله های برفگیر در پس آن و علفزار طبیعی پیرامون آن منظره ای کم نظیر از یک دریاچه کوهستانی در پیش چشم جلوه گر می کند. بالاتر از دریاچه کوهگل و در سمت خاور آن، آبگیر کوهستانی دیگری نیز شکل گرفته که تا اندازه ای کوچکتر است. این ۲ آبگیر طبیعی و کوهستانی بخشی از زیبایی های بکر طبیعت کوهگل و سی سخت است که بویژه در تابستان جذابیت های ویژه ای دارند. دریاچه کوهگل از آب شدن برف قله های بالا دست آن و از چشمه های طبیعی آبگیری می شود و سرریز آب آن از سمت باختر به صورت جویباری از دره ای گذر می کند که سر انجام به رودخانه مسیر راه می پیوندد. پیرامون دریاچه کوهگل و آبگیرهای آن چشمه سارهای فراوانی را در شکاف دره ها می توان یافت که گویای طبیعت غنی و پربار منطقه دنا است.

کهگیلویه وبویر احمد سرزمین مردم غیور و جنگجو، دیار کوهستان های سربه فلک کشیده و طبیعت بکر و دست نخورده است. مناظر کهگیلویه و بویراحمد حس زیبای قدم زدن در یک کارت پستال سحرانگیز را برای مسافران به تصویر می کشد

شادگان، تالاب در آغوش نخلستان

تا چشم کار می کند نیزارهای سرسبز و نخلستان های سر به فلک کشیده را می بینیم که با طراوت به رویمان آغوش باز می کنند. این آغوش گرم زمانی لذتبخش تر است که لبخند کودکی روستایی با همان سادگی و صمیمیت همیشگی، خستگی سفر را از تنمان بزداید و دستمان را برای داشتن خاطرات فراموش ناشدنی بفشارد.

عزم خود را جزم کرده ایم که تالاب شادگان را از نزدیک ببینیم. خیالمان راحت و دلمان آسوده است که سفری خوب در پیش داریم، چرا که میهمان نوازی مردمان جنوب، شهره عام و خاص است.

● جزیره ای میان ۲ رنگ آبی و سبز

تالاب بین المللی شهرستان شادگان یکی از مناظر طبیعی وزیبای جنوب استان خوزستان است. این تالاب که بزرگ ترین تالاب کشور است در ۵۲ کیلومتری آبادان و ۱۰۵ کیلومتری اهواز قرار دارد. وسعت اش ۵۳۷ هزار هکتار و مساحتش از شمال به شادگان و خور، از جنوب به رودخانه بهمن شیر، از باختر به جاده دارخوین وآبادان و از خاور به آب های خورموسی محدود می شود.

سطح تالاب با گیاهان آب دوستی چون لوبی، چولان و گیاهان غوطه ور، پوشیده شده و محل مناسبی برای پذیرش پرندگان آبزی به وجود می آورد. انواع ماهیان آب شیرین و شور مانند حمری، شانک، ماهی پروشی و پرندگانی چون فلامینگو، حواصیل، لک لک، غاز وحشی و اردک در این تالاب زندگی می کنند. تنها زیستگاه و محل زاد و ولد اردک گرگری در جهان این تالاب اسرارآمیز است و پرندگانی چون گیلالشاه خالدار و آمراس آفریقایی نیز از نمونه های بسیار کمیاب این منطقه به شمار می آیند.

بسترمان قایقی است سبک بر دل آب. افق نگاهمان به هر سو که بود در تشخیص ۲ رنگ آبی و سبز عاجز می ماند. فقط در پس زمینه دهنمان قایقرانی را می بینیم که با پاروی خود چنان دل آب را می شکافد و حرکت می کند که آب در دل ما نلرزد؛ چهره آفتاب سوخته اش با لبخندی که دندان های سفیدش را هویدا می کرد، آرامش ما را دوچندان می کرد. خداخدا می کردیم که تا ابد در همان آرامش بمانیم.

تالاب شادگان علاوه بر دارابودن ارزش بین المللی، طبق مصوبه شورای عالی حفاظت از محیط زیست با نام پناهگاه بین المللی حیات وحش شادگان به سازمان محیط زیست واگذار شد. این حیات وحش وابسته به تالاب نیز دارای ارزش های اقتصادی و اجتماعی است.

پوشش گیاهی درون تالاب چراگاه و منبع مهم تأمین علوفه و غذا برای دام های روستاییان حاشیه تالاب تلقی می شود.

در میان تالاب های کشور، تالاب شادگان از نظر شکل رویشی متنوع ترین تالاب به شمار می رود. سطح تالاب با گیاهان آب دوستی چون لوبی و چولان که نوعی چگن هستند و نی که به عنوان مصالح ساختمانی مورد استفاده واقع می شود و گیاهان غوطه ور پوشیده، محل بسیار مناسبی برای پذیرش هزاران پرنده آبزی مهاجری است که از شمال اروپا و سیبری در پاییز به منطقه روی می آورند.

● تالابی در آغوش نخلستان و نی زار

با این که تالاب شادگان بالقوه از موقعیت گردشگری بسیاری برخوردار است اما سطح زندگی مردمی که در روستاهای محصور این تالاب زندگی می کنند بسیار پایین و زیر خط فقر است. مواد اولیه خانه های آنان از خود تالاب تهیه می شود و اقتصاد مردمان بر صید ماهی و طیور می چرخد. در حوزه اکولوژیک تالاب ۱۱۷ روستا و ۳ نقطه شهری یافت می شود که رفت و آمد میان این روستاها از طریق قایق صورت می گیرد، یعنی چیزی شبیه شهر «ونیز» ایتالیا که هرساله هزاران هزار گردشگر را به خود جلب می کند.

تالاب شادگان از لحاظ زنده های ثبت شده در بونسکو در برهه های مختلف متفاوت بوده است. زمانی رتبه پنجم بین المللی، بعد از آن رتبه هجدهم و هم اکنون رتبه بیست و دوم را داراست. این سیر صعودی شماره رتبه که در واقع سیر نزولی کیفی و کمی است به دلیل دخل و تصرف های مصنوعی و بی رویه و ورود آلاینده ها، از جمله پساب های کشاورزی توأم با انواع سموم دفع آفات نباتی بویژه ناشی از طرح کشت و صنعت نیشکر، نشت لوله های نفت که از منطقه تالاب عبور می کند و تخلیه زباله های شهری در حاشیه تالاب و غیره است.

● تالاب شادگان در خطر نابودی

جمال زوری زاده، مدیر منطقه گردشگری تالاب شادگان در این باره می گوید: فاضلاب ها منجر به از میان رفتن نی زارها و آبزیان تالاب شادگان می شود و حیات این منطقه را به خطر می اندازد. وی می افزاید: این تالاب دارای ۳ نوع آب شور، لب شور وشیرین است که متأسفانه پساب ناشی از تولید نیشکر که دارای سموم دفع نباتات است منجر به شوری آب می شود؛ چرا که این مواد از مجرای آب شیرین وارد تالاب می شود و به شوری آب تالاب، از میان رفتن آبزیان و محدود شدن تعداد گردشگران منجر می شود.

این مقام مسئول در ادامه صحبت های خود، خاطرنشان می کند: البته هم اکنون با تلاش نماینده مردم شهرستان شادگان، کانالی به عرض ۱۰۰ متر و در طول توسعه نیشکر تا دریا در دست ساخت است که ۵۰ درصد از کارهای آن به پایان رسیده است.

زوری زاده با اشاره به این که تالاب شادگان دارای جاذبه های وسیع برای جذب گردشگران است، اظهار می دارد: توسعه زیرساخت ها یکی از اهداف بلندمدت سازمان محسوب می شود. در این راستا ۱۵۰ میلیون تومان در سال ۱۳۸۴ برای این کار درنظر گرفته شد که در روستای «رگبه» به ساخت جاده، پارکینگ، ایجاد فضای سبز و ساخت یک اسکله کوچک اختصاص داده شد. همچنین در سال ۱۳۸۵ نیز ۱۵۰ میلیون تومان بودجه برای این تالاب تعریف شد که آن هم به ایجاد زیرساخت روستای «صراحیه» منجر شد.

وی ادامه می هد: این روستا در وسط تالاب و منتهی الیه جاده کمربندی واقع شده است. ایجاد فضای سبز و اسکله جزو مهم ترین طرح های روستای صراحیه محسوب می شود.

وی می افزاید: سازمان محیط زیست به دلیل از میان رفتن حیات وحش تالاب، با توسعه مؤلفه های مربوط به جذب گردشگران مخالف است؛ درصورتی که با هماهنگی سازمان و محیط زیست این منطقه می تواند به صورت یکی از مناطق زیبای طبیعی درآید و محافظت شود همچنین رفت و آمد گردشگران منجر به رفاه مردمان این تالاب باشد.

وی ادامه می دهد: در مذاکراتی که از طرف رئیس سازمان خوزستان، استانداری، فرمانداری و نماینده مردم شادگان با سازمان محیط زیست صورت گرفته است، طرح مطالعات توسعه گردشگری این تالاب در دست بررسی است. همچنین با مذاکراتی که با فرماندهی یگان حفاظت انجام شد، قرار است ۱۵ نیرو برای حفاظت از این تالاب بکر و سرسبز به ما معرفی شود.

این مقام مسئول می افزاید: خوشبختانه مردمان بومی از ورود گردشگران بسیار خرسند بودند؛ زیرا هم با آداب و معاشرت دیگر مناطق آشنا می شدند و هم می توانستند با قایق های خود، کسب درآمد کنند.

وی دریافت موافقتنامه اصولی و کلی محیط زیست را جزو مهم ترین برنامه ها برای توسعه گردشگری می داند و می گوید: درصورت دریافت این موافقتنامه می توان دیگر اقدامات لازم نظیر ایجاد سرویس بهداشتی، ایجاد مراکز اقامتی و... را برای پذیرایی میهمانان داخلی و خارجی نیز فراهم کرد.

● بر که ای ناشناخته و منحصر به فرد

تمام آنچه در این سرزمین رؤیایی بود برایمان جذابیت داشت. پیرزنان و پیرمردان روستایی با این که کمرهایشان خموده شده اما هنوز به زور بازو نان می خورند و پابه پای هم پیش می روند. شاید مانند روزهای اول آشنایی، هیجان باهم بودن ندارند اما می دانند که یکی بدون دیگری انگیزه حرکت ندارد.

تالاب زیبا بود و سحرانگیز اما وقتمان کم بود و باید برمی گشتیم. در راه برگشت نظاره گر گله ای از گاوها بودیم که عرض این تالاب را برای رسیدن به علوفه و خوراک طی می کردند. در برخی از مناطق که عمق تالاب زیاد بود، این حیوانات عظیم الجثه در آب فرو می رفتند و فقط سر آنها از آب بیرون بود. دیدن این صحنه فقط با زدن شاتر دوربین حفظ می شود و ماندنی. زیبایی تالاب شادگان را باید لمس و از نزدیک آن را حس کرد. می توان چندین روز متوالی وقت گذاشت و از طبیعت بکر و دست نخورده و پرندگان وحشی زیبایی آن لذت برد و هزاران عنصر ناشناخته دیگر را در آن کشف کرد.

جهت جذب آگهی در صفحه آژانس های روزنامه ایران
به تعدادی نیروی فعال نیازمندیم.
برای اطلاعات بیشتر با تلفن های زیر تماس حاصل نمایید.

قابل توجه
مدیران محترم آژانس ها و هتل های سراسر کشور
معرفی آژانس ها، تورها، مراکز سیاحتی و تفریحی
در روزنامه ایران
جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش چاپ آگهی
در این صفحه با قیمت های ویژه با تلفن های
۸۸۵۰۳۴۳۹-۴۱ و ۸۸۵۰۶۵۲۶-۹ و ۰۹۱۲۱۰۸۵۱۵۴
تماس حاصل فرمائید.